1

Demografía e territorio

A área funcional de Santiago está formada por dez comarcas: Muros, Noia, Barbanza, A Barcala, Xallas, O Sar, Santiago, Ordes, Terra de Melide e Arzúa (a súa situación pode consultarse no **mapa 1.1.**). Esta é unha das doce áreas funcionais nas que se agrupan as comarcas galegas segundo a estrutura establecida no "Plan de Desenvolvemento Comarcal de Galicia", deseñado polo Gabinete de Planificación e Desenvolvemento Territorial da Xunta de Galicia. Este plan púxose en marcha en 1991 como unha experiencia, pioneira en Europa, para o deseño dun modelo rexional de desenvolvemento local.

O Plan de Desenvolvemento Comarcal pode definirse como un modelo global de desenvolvemento local, destinado a fixar as liñas básicas do desenvolvemento económico e a determinar as áreas produtivas prioritarias das comarcas, considerando a estes efectos tanto a capacidade do potencial endóxeno como a competitividade nos mercados dos produtos obtidos. Os seus precedentes teóricos están en estudos realizados anteriormente (desde 1983), publicados en revistas científicas ou en obras especializadas.

O **Mapa Comarcal de Galicia** define o ámbito de aplicación do devanditp Plan e ten como obxectivo dar cumprimento ao establecido na Lei de Desenvolvemento Comarcal, onde se di: "a aplicación formal e temporal do Plano de Desenvolvemento Comarcal concretarase nun Mapa Comarcal no que aparecerá a delimitación territorial das distintas comarcas".

O Mapa Comarcal está estruturado en 53 comarcas: 18 na provincia da Coruña, 13 na de Lugo, 12 en Ourense e 10 en Pontevedra. A esta organización territorial hai que engadir un decreto posterior que contempla a agrupación de comarcas en áreas funcionais, que coinciden coas áreas de influencia das cidades de Galicia (A Coruña, Santiago e Ferrol, na provincia da Coruña; Vigo e Pontevedra, na de Pontevedra; e as capitais nas provincias de Lugo e Ourense), para dar unha maior flexibilidade á organización territorial e adaptala aos novos requirimentos dos diferentes servizos administrativos, de xeito que, sexa cal fose a agrupación territorial que se faga con fins operativos, a unidade das comarcas permanece inalterábel.

Segundo o Decreto 335/1998, do 27 de novembro, polo que se regulan ás áreas funcionais, estas poden definirse como unha agrupación de comarcas en conxuntos territoriais axeitados ás necesidades de cada servizo ou función, configurando unha estrutura territorial supracomarcal complementaria para

Mapa 1.1.

favorece-la xestión coordinada da organización territorial e funcional de Galicia, mantendo sempre as comarcas como unidades territoriais básicas e de referencia.

Xeograficamente a área funcional de Santiago, composta, como se sinalou anteriormente, por dez comarcas, todas elas pertencentes á provincia de A Coruña, está localizada no noroeste da Comunidade Autónoma, acollendo a comarcas costeiras e do interior. Limita ao norte coa área funcional de A Coruña (coas cinco comarcas que a compoñen), ao leste coa área funcional de Lugo (coas comarcas de Lugo, a Ulloa e Terra Chá), ao sur coa área funcional de Lalín (coas súas dúas comarcas) e coa área funcional de Pontevedra (só coa comarca de Caldas), e, finalmente ao oeste limita co océano Atlántico, xa que esta área funcional acolle a tres comarcas costeiras: Muros, Noia e Barbanza.

Territorio e poboación na área funcional de Santiago distribución segundo comarcas e concellos

	Superficie (en Km²)	Poboación 2005	Densidade de poboación	Entidades singulares
Comarca de Muros	143,8	15.239	106,0	112
Carnota	70,9	5.244	74,0	51
Muros	72,9	9.995	137,1	61
Comarca de Noia	325,1	36.370	111,9	480
Lousame	93,6	3.854	41,2	75
Noia	37,2	14.637	393,5	106
Outes	99,7	7.889	79,1	153
Porto do Son	94,6	9.990	105,6	146
Comarca de Ordes	754,7	38.396	50,9	687
Cerceda	110,9	5.500	49,6	52
Frades	81,7	2.871	35,1	77
Mesía	106,8	3.174	29,7	156
Ordes	157,3	12.272	78,0	225
Oroso	72,1	6.345	88,0	41
Tordoia	124,5	4.617	37,1	64
Trazo	101,4	3.617	35,7	72
Comarca de Santiago	689,5	152.842	221,7	872
Ames	80,0	22.228	277,9	116
Boqueixón	73,2	4.378	59,8	43
Brión	74,9	6.849	91,4	106
Santiago	220,6	92.919	421,2	238
Teo	79,3	16.809	212,0	139
Val do Dubra	108,7	4.605	42,4	99
Vedra	52,8	5.054	95,7	131
Comarca de O Sar	177,3	17.306	97,6	211
Dobro	36,1	3.122	86,5	26
Padrón	48,4	9.035	186,7	75
Rois	92,8	5.149	55,5	110
Comarca de Terra de Melide	367,2	13.854	37,7	540
Melide	101,3	7.866	77,7	189
Santiso	67,4	2.160	32,0	100
Sobrado	120,6	2.316	19,2	161
Toques	77,9	1.512	19,4	90
Comarca de Xallas	391,0	16.171	41,4	231
Mazaricos	187,3	5.488	29,3	96
Santa Comba	203,7	10.683	52,4	135
Comarca de A Barcala	213,1	11.321	53,1	192
A Baña	98,0	4.802	49,0	103
Negreira	115,1	6.519	56,6	89
Comarca do Barbanza	246,8	66.832	270,8	386
Boiro	86,6	18.469	213,3	115
Pobra do Caramiñal	32,4	9.951	307,1	101
Rianxo	58,8	11.528	196,1	89
Ribeira	69,0	26.884	389,6	81
Comarca de Arzúa	485,0	18.496	38,1	582
Arzúa	155,4	6.602	42,5	246
Boimorto	82,4	2.461	29,9	115
O Pino	131,9	4.901	37,2	82
Touro	115,3	4.532	39,3	139
Área funcional de Santiago	3.793,5	386.827	102,0	4.293
Provincia A Coruña	7.950,4	1.126.707	141,7	10.318
Galicia	29.574,4	2.762.198	93,4	29.995

Fonte: *IGE,Cifras oficiais de poboación a 1 de xaneiro de 2004, Xunta, Mapa comarcal de Galicia* e *INE*

Cadro 1.1.

Esta área funcional está composta por 39 concellos, sendo, despois da área funcional de Ourense, a que presenta un maior número de concellos das 12 áreas funcionais galegas, e acollendo, por outra banda, o 41,5% dos concellos totais da provincia de A Coruña (94 concellos).

Tal como se mostra no **cadro 1.1.**, a área funcional de Santiago ten unha extensión de 3.793,5 km^2, o que representa o 47,7% da superficie total da provincia de A Coruña e o 12,8% da superficie total de Comunidade Autónoma de Galicia.

Dentro da área funcional, as comarcas de Ordes e Santiago, con 754,7 km^2 e 689,5 km^2, respectivamente, son as máis extensas. A comarca de Noia é a máis extensa das tres comarcas costeiras da área funcional, aínda que dentro das dez comarcas de Santiago ocupa o sexto lugar por extensión. A nivel municipal destacan pola súa extensión fronte aos restantes concellos, os de Santiago e Santa Comba, con 220 km^2 e 203 km^2, respectivamente.

A área funcional de Santiago está composta por 4.293 entidades singulares de poboación. Estas defínense como calquera área habitable do termo municipal, habitada ou excepcionalmente deshabitada, claramente diferenciada do mesmo, e que se coñece por unha denominación específica que a identifica sen posibilidade de confusión. Unha área considérase habitable cando existen na mesma vivendas habitadas ou en condicións de selo e considérase claramente diferenciada cando as edificacións e vivendas pertencentes á mesma poden identificarse perfectamente sobre o terreo e o conxunto das mesmas coñécese por unha denominación. As devanditas 4.293 entidades representan o 41,6% das existentes no conxunto da provincia de A Coruña e o 14,3% das existentes na Comunidade Autónoma. A nivel comarcal, Santiago é a que acolle a un maior número de entidades singulares de poboación, con 872, seguida de Ordes e Arzúa, con 687 e 582 entidades singulares, respectivamente.

En termos poboacionais, o citado **cadro 1.1.** mostra a poboación existente nos concellos e comarcas da área funcional en xaneiro do ano 2005, segundo datos do Padrón Municipal de Habitantes. Os datos sinalados reflicten que o conxunto da área funcional na citada data contaba cunha poboación de 386.827 habitantes, polo que o 34,3% da poboación total da provincia de A Coruña reside na área funcional de Santiago, así como o 14% da poboación galega total a un de xaneiro de 2005.

Das dez comarcas que compoñen a área funcional, a máis poboada é a de Santiago, con 152.842 habitantes, seguida da comarca do Barbanza, con 66.832 habitantes. Case seis de cada dez habitantes desta área residen nestas dúas comarcas.

O perfil xeral da pirámide poboacional a un de xaneiro de 2005 mostra unha figura cun centro de gravidade medio, situado na franxa de idade entre 25 e 29 anos. A forma xeométrica da pirámide poboacional indica unha poboación de idade media con tendencia ao envellecemento, basicamente pola escaseza de poboación menor de 25 anos. Neste senso, a poboación maior de 70 anos na área funcional de Santiago é un 21% superior á poboación menor de 14 anos (**gráfico 1.1.**).

A nivel comarcal, a análise destas pirámides (**anexo 1**) reflicte como os elevados rateos de poboación das comarcas de Santiago, fundamentalmente, e do Barbanza, fan que a pirámide de poboación do conxunto da área funcional recolla as características fundamentais da poboación residente nestas dúas comarcas. Pola contra, a poboación das oito restantes comarcas da área funcional configura pirámides de poboación con centros de gravidade máis elevados e xeometricamente máis circulares, o que reflicte a existencia dunha poboación envellecida.

Dende outro punto de vista, o **cadro 1.2.** mostra a evolución da poboación a nivel comarcal e municipal na área funcional de Santiago entre 1998 e 2005. Neste período, no conxunto da área funcional analizada prodúcese un incremento da poboación de 2.216 individuos, o que supón unha taxa de crecemento do 0,58%. Non obstante, esta medra da poboación non é homoxénea e común a toda a área funcional, senón que está fortemente localizada nalgúns concellos da zona de influencia de Santiago e

Pirámide de poboación da área funcional de Santiago

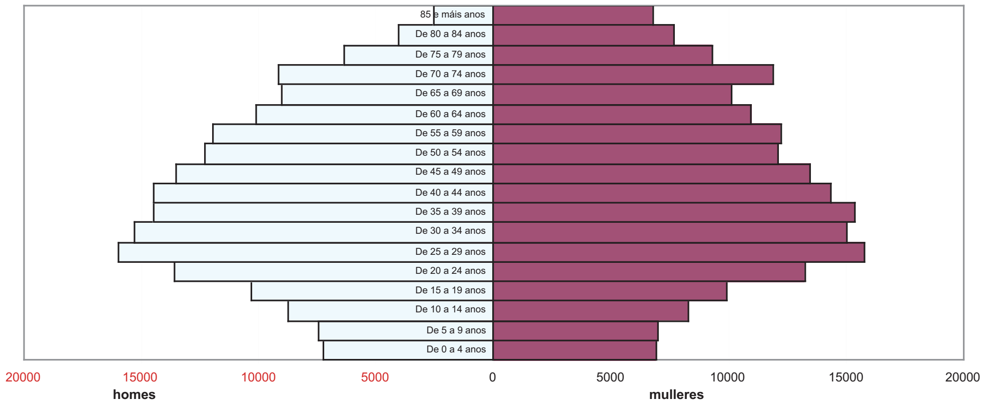

Fonte: *IGE. Cifras Oficiais de Poboación a 1 de xaneiro de 2005*

Gráfico 1.1.

nos concellos costeiros de Noia, Ribeira e Boiro. Neste senso, destaca que o 56,8% da poboación total da área funcional pertence ás comarcas de Santiago e Barbanza; así como que o 45,3% da poboación total da área funcional reside nos concellos de Santiago, Ribeira, Ames, Boiro e Noia.

Cómpre salientar as taxas de crecemento da poboación de concellos como Ames (56,6%), Oroso (34,1%) ou Teo (20,4%), motivadas, en parte, polo incremento do prezo da vivenda no concello de Santiago. O prezo medio do metro cadrado construído de vivenda nova nesta cidade experimentou un crecemento do 97,7% no período 1987-2000, segundo datos do Ministerio de Fomento, situándose no ano 2000 ao redor dos 1.000 euros/m^2 construído, fronte aos concellos de Ames, Oroso ou Teo, entre outros, nos que o prezo do metro cadrado construído de vivenda nova oscila entre 600 e 900 euros. O menor prezo da vivenda, unido á proximidade xeográfica, favorece o traslado da poboación cara estes concellos limítrofes.

Fronte aos incrementos de poboación dos concellos citados, o 77% dos 39 concellos que compoñen a área funcional de Santiago perden poboación no período 1998-2005, destacando concellos como Mazaricos ou A Baña, con reducións poboacionais do 17% e 13%, respectivamente, e concellos como Carnota, Lousame, Outes, Tordoia, Sobrado ou Touro, con perdas de poboación de aproximadamente o 11%.

No que respecta á densidade de poboación, o conxunta da área funcional presenta 102 habitantes por km^2, fronte á densidade media galega que é de 93,4 h/km^2, e por debaixo da densidade media da provincia de A Coruña que nesa data era de 141,7 h/km^2. O feito de que a área funcional de Santiago estea integrada por comarcas costeiras e interiores, así como pola comarca de Santiago, e, en concreto, polo concello de Santiago de Compostela, fai que existan grandes diferenzas canto a densidades poboacionais dentro da área funcional. Fronte as elevadas densidades rexistradas nas comarcas de Santiago e Barbanza, con máis de 220 habitantes por quilómetro cadrado, nas comarcas de Arzúa, Terra de Melide e Xallas, a densidade sitúase en torno aos 40 h/km^2 e nas de Ordes e A Barcala supera lixeiramente os 50 h/km^2.

O concello de Santiago é o que presenta unha maior densidade de poboación de toda a área funcional, con 421,2 h/km^2, mentres os concellos costeiros de Noia, Ribeira ou Pobra do Caramiñal rexistran

Cadro 1.2.

Poboación 1998-2005: principais datos

	1998			2005			Índice de feminidade 1998	Índice de feminidade 2005	Variación poboación 1998-2005	Taxa incremento poboación 1998-2005	Densidade poboación 1998	Densidade poboación 2005	Extensión km2
	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres				(%)			
Área funcional de Santiago	384.611	185.797	198.814	386.827	186.457	200.370	1,07	1,07	2216	0,58	101,39	101,97	3794
Comarca de Muros	16.785	8.053	8.732	15.239	7.361	7.878	1,08	1,07	-1546	-9,21	116,72	105,97	144
Carnota	5.930	2.859	3.071	5.244	2.524	2.720	1,07	1,08	-686	-11,57	83,64	73,96	71
Muros	10.855	5.194	5.661	9.995	4.837	5.158	1,09	1,07	-860	-7,92	148,90	137,11	73
Comarca de Noia	38.166	18.408	19.758	36.370	17.496	18.874	1,07	1,08	-1796	-4,71	117,40	111,87	325
Lousame	4.329	2.091	2.238	3.854	1.837	2.017	1,07	1,10	-475	-10,97	46,25	41,18	94
Noia	14.473	6.933	7.540	14.637	6.967	7.670	1,09	1,10	164	1,13	389,06	393,47	37
Outes	8.948	4.281	4.667	7.889	3.774	4.115	1,09	1,09	-1059	-11,84	89,75	79,13	100
Porto do Son	10.416	5.103	5.313	9.990	4.918	5.072	1,04	1,03	-426	-4,09	110,11	105,60	95
Comarca de Ordes	38.007	18.628	19.379	38.396	18.786	19.610	1,04	1,04	389	1,02	50,36	50,88	755
Cerceda	5.658	2.763	2.895	5.500	2.663	2.837	1,05	1,07	-158	-2,79	51,02	49,59	111
Frades	3.150	1.583	1.567	2.871	1.429	1.442	0,99	1,01	-279	-8,86	38,56	35,14	82
Mesía	3.489	1.739	1.750	3.174	1.600	1.574	1,01	0,98	-315	-9,03	32,67	29,72	107
Ordes	11.861	5.782	6.079	12.272	5.965	6.307	1,05	1,06	411	3,47	75,40	78,02	157
Oroso	4.732	2.333	2.399	6.345	3.142	3.203	1,03	1,02	1613	34,09	65,63	88,00	72
Tordoia	5.205	2.495	2.710	4.617	2.203	2.414	1,09	1,10	-588	-11,30	41,81	37,08	125
Trazo	3.912	1.933	1.979	3.617	1.784	1.833	1,02	1,03	-295	-7,54	38,58	35,67	101
Comarca de Santiago	142.475	67.729	74.746	152.842	72.587	80.255	1,10	1,11	10367	7,28	206,64	221,67	690
Ames	14.189	6.868	7.321	22.228	10.785	11.443	1,07	1,06	8039	56,66	177,36	277,85	80
Boqueixón	4.275	2.108	2.167	4.378	2.154	2.224	1,03	1,03	103	2,41	58,40	59,81	73
Brión	6.275	3.014	3.261	6.849	3.309	3.540	1,08	1,07	574	9,15	83,78	91,44	75
Santiago	93.584	43.972	49.612	92.919	43.455	49.464	1,13	1,14	-665	-0,71	424,22	421,21	221
Teo	13.960	6.827	7.133	16.809	8.237	8.572	1,04	1,04	2849	20,41	176,04	211,97	79
Val do Dubra	5.091	2.494	2.597	4.605	2.225	2.380	1,04	1,07	-486	-9,55	46,84	42,36	109
Vedra	5.101	2.446	2.655	5.054	2.422	2.632	1,09	1,09	-47	-0,92	96,61	95,72	53
Comarca de O Sar	18.156	8.739	9.417	17.306	8.294	9.012	1,08	1,09	-850	-4,68	102,40	97,61	177
Dobro	3.313	1.606	1.707	3.122	1.522	1.600	1,06	1,05	-191	-5,77	91,77	86,48	36
Padrón	9.548	4.592	4.956	9.035	4.327	4.708	1,08	1,09	-513	-5,37	197,27	186,67	48
Rois	5.295	2.541	2.754	5.149	2.445	2.704	1,08	1,11	-146	-2,76	57,06	55,48	93
Comarca de Terra de Melide	15.035	7.569	7.466	13.854	6.898	6.956	0,99	1,01	-1181	-7,86	40,94	37,73	367
Melide	8.439	4.167	4.272	7.866	3.838	4.028	1,03	1,05	-573	-6,79	83,31	77,65	101
Santiso	2.319	1.192	1.127	2.160	1.109	1.051	0,95	0,95	-159	-6,86	34,41	32,05	67
Sobrado	2.609	1.344	1.265	2.316	1.165	1.151	0,94	0,99	-293	-11,23	21,63	19,20	121
Toques	1.668	866	802	1.512	786	726	0,93	0,92	-156	-9,35	21,41	19,41	78
Comarca de Xallas	17.608	8.626	8.982	16.171	7.837	8.334	1,04	1,06	-1437	-8,16	45,03	41,36	391
Mazaricos	6.648	3.226	3.422	5.488	2.636	2.852	1,06	1,08	-1160	-17,45	35,49	29,30	187
Santa Comba	10.960	5.400	5.560	10.683	5.201	5.482	1,03	1,05	-277	-2,53	53,80	52,44	204
Comarca de A Barcala	12.173	5.834	6.339	11.321	5.430	5.891	1,09	1,08	-852	-7,00	57,12	53,13	213
A Baña	5.578	2.681	2.897	4.802	2.309	2.493	1,08	1,08	-776	-13,91	56,92	49,00	98
Negreira	6.595	3.153	3.442	6.519	3.121	3.398	1,09	1,09	-76	-1,15	57,30	56,64	115
Comarca do Barbanza	66.487	32.459	34.028	66.832	32.633	34.199	1,05	1,05	345	0,52	269,40	270,79	247
Boiro	17.845	8.671	9.174	18.469	8.938	9.531	1,06	1,07	624	3,50	206,06	213,27	87
Pobra do Caramiñal	10.082	4.822	5.260	9.951	4.782	5.169	1,09	1,08	-131	-1,30	311,17	307,13	32
Rianxo	12.147	5.949	6.198	11.528	5.629	5.899	1,04	1,05	-619	-5,10	206,58	196,05	59
Ribeira	26.413	13.017	13.396	26.884	13.284	13.600	1,03	1,02	471	1,78	382,80	389,62	69
Comarca de Arzúa	19.719	9.752	9.967	18.496	9.135	9.361	1,02	1,02	-1223	-6,20	40,66	38,14	485
Arzúa	6.947	3.409	3.538	6.602	3.241	3.361	1,04	1,04	-345	-4,97	44,70	42,48	155
Boimorto	2.691	1.355	1.336	2.461	1.238	1.223	0,99	0,99	-230	-8,55	32,66	29,87	82
O Pino	5.004	2.495	2.509	4.901	2.419	2.482	1,01	1,03	-103	-2,06	37,94	37,16	132
Touro	5.077	2.493	2.584	4.532	2.237	2.295	1,04	1,03	-545	-10,73	44,03	39,31	115
Total Provincia A Coruña	1.106.325	531.769	574.556	1.126.707	541.189	585.518	1,08	1,08	20382	1,84	139,15	141,72	7950
Total Galicia	2.724.544	1.310.415	1.414.129	2.762.198	1.330.703	1.431.495	1,08	1,08	37654	1,38	92,13	93,40	29574

Fonte: *IGE,Cifras oficiais de poboación a 1 de xaneiro de 2005*

Movemento natural da poboación 2000-04

	2000			2004			2004/00 (%)		
	Nacementos	Defuncións	Saldo vexetativo	Nacementos	Defuncións	Saldo vexetativo	Nacementos	Defuncións	Saldo vexetativo
Área funcional de Santiago	2.803	3.473	-670	2.951	3.588	-637	5,02	3,21	-5,18
Comarca de Muros	86	173	-87	87	158	-71	1,15	-9,49	-22,54
Carnota	19	71	-52	30	62	-32	36,67	-14,52	-62,50
Muros	67	102	-35	57	96	-39	-17,54	-6,25	10,26
Comarca de Noia	287	400	-113	265	416	-151	-8,30	3,85	25,17
Lousame	27	48	-21	16	68	-52	-68,75	29,41	59,62
Noia	127	147	-20	116	127	-11	-9,48	-15,75	-81,82
Outes	43	106	-63	42	106	-64	-2,38	0,00	1,56
Porto do Son	90	99	-9	91	115	-24	1,10	13,91	62,50
Comarca de Ordes	236	404	-168	268	366	-98	11,94	-10,38	-71,43
Cerceda	24	65	-41	31	75	-44	22,58	13,33	6,82
Frades	13	34	-21	12	29	-17	-8,33	-17,24	-23,53
Mesía	22	45	-23	18	31	-13	-22,22	-45,16	-76,92
Ordes	89	114	-25	91	130	-39	2,20	12,31	35,90
Oroso	56	43	13	82	36	46	31,71	-19,44	71,74
Tordoia	20	57	-37	11	32	-21	-81,82	-78,13	-76,19
Trazo	12	46	-34	23	33	-10	47,83	-39,39	-240,00
Comarca de Santiago	1.235	1.216	19	1.317	1.211	106	6,23	-0,41	82,08
Ames	237	105	132	302	119	183	21,52	11,76	27,87
Boqueixón	29	53	-24	18	44	-26	-61,11	-20,45	7,69
Brión	41	76	-35	70	62	8	41,43	-22,58	537,50
Santiago	730	742	-12	723	742	-19	-0,97	0,00	36,84
Teo	145	123	22	139	133	6	-4,32	7,52	-266,67
Val do Dubra	29	64	-35	22	49	-27	-31,82	-30,61	-29,63
Vedra	24	53	-29	43	62	-19	44,19	14,52	-52,63
Comarca de O Sar	120	156	-36	128	174	-46	6,25	10,34	21,74
Dobro	27	35	-8	18	41	-23	-50,00	14,63	65,22
Padrón	66	62	4	68	86	-18	2,94	27,91	122,22
Rois	27	59	-32	42	47	-5	35,71	-25,53	-540,00
Comarca de Terra de Melide	70	165	-95	86	179	-93	18,60	7,82	-2,15
Melide	39	84	-45	56	95	-39	30,36	11,58	-15,38
Santiso	10	30	-20	10	32	-22	0,00	6,25	9,09
Sobrado	10	34	-24	12	37	-25	16,67	8,11	4,00
Toques	11	17	-6	8	15	-7	-37,50	-13,33	14,29
Comarca de Xallas	96	175	-79	77	208	-131	-24,68	15,87	39,69
Mazaricos	37	71	-34	25	68	-43	-48,00	-4,41	20,93
Santa Comba	59	104	-45	52	140	-88	-13,46	25,71	48,86
Comarca de A Barcala	59	149	-90	57	136	-79	-3,51	-9,56	-13,92
A Baña	21	72	-51	20	55	-35	-5,00	-30,91	-45,71
Negreira	38	77	-39	37	81	-44	-2,70	4,94	11,36
Comarca do Barbanza	573	560	13	627	639	-12	8,61	12,36	208,33
Boiro	160	143	17	174	156	18	8,05	8,33	5,56
Pobra do Caramiñal	80	89	-9	71	94	-23	-12,68	5,32	60,87
Rianxo	94	100	-6	104	108	-4	9,62	7,41	-50,00
Ribeira	239	228	11	278	281	-3	14,03	18,86	466,67
Comarca de Arzúa	100	224	-124	96	237	-141	-4,17	5,49	12,06
Arzúa	39	84	-45	40	71	-31	2,50	-18,31	-45,16
Boimorto	6	42	-36	10	50	-40	40,00	16,00	10,00
O Pino	23	50	-27	28	59	-31	17,86	15,25	12,90
Touro	32	48	-16	18	57	-39	-77,78	15,79	58,97
Total Provincia A Coruña	7.943	11.028	-3085	8.546	11.292	-2746	7,06	2,34	-12,35
Total Galicia	19.418	28.858	-9440	20.621	28.540	-7919	5,83	-1,11	-19,21

Fonte: *IGE*

Cadro 1.3.

una densidade de poboación de 393,47 h/km^2, 389,62 h/km^2 e 307,13 h/km^2, respectivamente.

Fronte ás sinaladas densidades de poboación superiores aos 300 h/km^2, sitúanse concellos como Sobrado ou Toques, que non acadan os 20 h/km^2, ou Mesía, Mazaricos e Boimorto, con menos de 30 habitantes por quilómetro cadrado. A existencia dentro da área funcional de 6 comarcas que non acadan os 100 h/km^2 repercute en que a densidade de poboación media da área funcional de Santiago (101,91 h/km^2) sexa un 28% inferior á densidade media da provincia de A Coruña (141,72 h/km^2).

En canto á variación que se produce no total de poboación debido a factores naturais, é dicir, o saldo vexetativo, entendido como a diferenza entre os nacementos e as defuncións, o Instituto Galego de Estatística recolle os datos para o ano 2004 que compararemos cos datos do ano 2000. A nivel comarcal dentro da área funcional obxecto de análise, só Santiago presenta un saldo vexetativo positivo no ano 2004, mentres que a nivel municipal no conxunto da área funcional, únicamente os concellos de Oroso, Ames, Brión e Boiro presentan saldos positivos, destacando os concellos de Ames con un saldo vexetativo no ano 2004 de 183 individuos. No **anexo 1** pode observarse como a pirámide de poboación do concello de Ames explica en certo modo o citado saldo positivo, situándose o 41% da poboación do concello en idades comprendidas entre 29 e 44 anos (**cadro 1.3.**).

No conxunto da área funcional de Santiago, no ano 2005 rexistráronse un total de 2.951 nacementos, un 5% máis que no ano 2000, e 3.588 defuncións, un 3,2% máis que no ano 2000, pasando o saldo vexetativo de –670 individuos no ano 2000 a –637 no ano 2004, o que supón unha redución do 5,2%

Continuando coa análise poboacional, resulta de interese analiza-la concentración ou dispersión da poboación no conxunto da área funcional. Ao non existir na literatura ningún indicador ou datos poboacionais de unidades inferiores aos municipios, óptase por agrupa-la poboación segundo residan en concellos de menos de 2.000 habitantes, en concellos entre 2.000 e 5.000 habitantes, entre 5.000 e 10.000 habitantes, entre 10.000 e 20.000 habitantes, entre 20.000 e 50.000 habitantes e entre 50.000 e 100.000 habitantes. O **cadro 1.4.** mostra os datos da poboación residente nos 39 concellos da área funcional a un de xaneiro de 2005, agrupados en función do número de habitantes segundo este criterio.

Tan só o concello de Toques, na comarca da Terra de Melide, ten menos de 2.000 habitantes. As 1.512 persoas que residen neste municipio representan o 0,4% da poboación total da área funcional e o 10,5% da poboación da Terra de Melide.

No que respecta ao volume de poboación da área funcional residente en concellos de entre 2.000 e 5.000 habitantes, 14 dos 39 concellos que compoñen a área funcional están situados nesta franxa de poboación, de xeito que o 13,3% da poboación total da área funcional reside en concellos de máis de 2.000 e de menos de 5.000 habitantes. Dos 51.410 individuos que viven en concellos desta franxa de habitantes na área funcional, 11.894, o que supón o 23%, reside na comarca de Arzúa, onde catro dos cinco concellos que integran esta comarca están nesta franxa de habitantes.

Tanto por porcentaxe de poboación residente como por número de concellos, a franxa de habitantes máis importante na área funcional é a que comprende aos concellos cunha poboación entre 5.000 e 10.000 habitantes. Nos 15 concellos desta franxa de poboación residen 107.476 persoas, o 27,8% da poboación total da área funcional a un de xaneiro de 2005. Entre estes 15 concellos, destacan catro que están moi próximos ao límite máximo, con máis de 9.000 habitantes.

Nos seis concellos que por volume de poboación se sitúan entre 10.000 e 20.000 habitantes residen 84.398 individuos, o que supón o 21,8% da poboación total da área funcional a un de xaneiro de 2005. Salientan concellos como Boiro, con máis de 18.000 habitantes, ou Teo, con máis de 16.000.

Na franxa de poboación entre 20.000 e 50.000 habitantes só existen dous concellos, Ames e

Cadro 1.4.

Poboación nos concellos 2005: distribución segundo tramos de número de habitantes

	< 2.000 hab	2.000 > hab > 5.000	5.000 > hab > 10.000	10.000 > hab > 20.000	20.000 > hab > 50.000	50.000 > hab > 100.000	> 100.000 hab.	Total
Área funcional de Santiago	1.512	51.410	107.476	84.398	49.112	92.919	-	386.827
Comarca de Muros	-	-	15.239	-	-	-	-	15.239
Carnota			5.244					5.244
Muros			9.995					9.995
Comarca de Noia	-	3.854	17.879	14.637	-	-	-	36.370
Lousame		3.854						3.854
Noia				14.637				14.637
Outes			7.889					7.889
Porto do Son			9.990					9.990
Comarca de Ordes	-	14.279	11.845	12.272	-	-	-	38.396
Cerceda			5.500					5.500
Frades		2.871						2.871
Mesía		3.174						3.174
Ordes				12.272				12.272
Oroso			6.345					6.345
Tordoia		4.617						4.617
Trazo		3.617						3.617
Comarca de Santiago	-	8.983	11.903	16.809	22.228	92.919	-	152.842
Ames					22.228			22.228
Boqueixón		4.378						4.378
Brión			6.849					6.849
Santiago						92.919		92.919
Teo				16.809				16.809
Val do Dubra		4.605						4.605
Vedra			5.054					5.054
Comarca de O Sar	-	3.122	14.184	-	-	-	-	17.306
Dobro		3.122						3.122
Padrón			9.035					9.035
Rois			5.149					5.149
Comarca de Terra de Melide	1.512	4.476	7.866	-	-	-	-	13.854
Melide			7.866					7.866
Santiso		2.160						2.160
Sobrado		2.316						2.316
Toques	1.512							1.512
Comarca de Xallas	-	-	5.488	10.683	-	-	-	16.171
Mazaricos			5.488					5.488
Santa Comba				10.683				10.683
Comarca de A Barcala	-	4.802	6.519	-	-	-	-	11.321
A Baña		4.802						4.802
Negreira			6.519					6.519
Comarca do Barbanza	-	-	9.951	29.997	26.884	-	-	66.832
Boiro				18.469				18.469
Pobra do Caramiñal			9.951					9.951
Rianxo				11.528				11.528
Ribeira					26.884			26.884
Comarca de Arzúa	-	11.894	6.602	-	-	-	-	18.496
Arzúa			6.602					6.602
Boimorto		2.461						2.461
O Pino		4.901						4.901
Touro		4.532						4.532

Fonte: *IGE*

Ribeira, onde reside o 12,7% da poboación total da área funcional. Na área funcional só existe un concello, o de Santiago, con máis de 50.000 habitantes, situado no límite superior da franxa de poboación, con 92.919 habitantes (representa o 24% da poboación total da área funcional).

Para finaliza-la análise do territorio e demografía da área funcional de Santiago é importante estudar os **movementos migratorios**, ou cambios de residencia das persoas que se producen dentro dun territorio dado, tanto inmigracións como emigracións, interiores e exteriores rexistradas na área funcional a un de xaneiro de 2004 (último dato dispoñible).

O primero punto da análise fai referencia á inmigración, tanto interna como externa, entendendo por inmigración, para un ámbito xeográfico determinado, aquela migración con destino neste ámbito e orixe fóra do mesmo. Enténdese por inmigración interna as altas no Padrón de habitantes que se rexistran como consecuencia da chegada de novos residentes procedentes doutros concellos españois, mentres que se consideran inmigración externa as altas no Padrón de habitantes que se rexistran en cada concello como consecuencia de novos residentes procedentes do estranxeiro.

Dentro da inmigración interior na área funcional de Santiago, tal como se mostra no **cadro 1.5.**, pode distinguirse a que provén da mesma provincia, doutra provincia galega ou doutra Comunidade Autónoma do Estado español. Na área funcional de Santiago o maior volume de inmigración interna corresponde aos movementos migratorios dentro da mesma provincia de orixe, que acadan en xaneiro de 2004 6.677 migracións, das que máis do 56% son movementos migratorios na comarca de Santiago.

Ao igual que acontece no conxunto provincial e galego, o número de movementos migratorios entre provincias galegas está por debaixo do volume de migracións procedentes doutra Comunidade Autónoma española. Estas últimas acadan na área funcional un total de 2.367 migracións no ano 2004, sendo a comarca con maiores altas no Padrón de habitantes de individuos procedentes doutras CC.AA. a de Santiago. con 1.047. De xeito similar ao conxunto de Galicia e na provincia de A Coruña, na área funcional de Santiago as comunidades de Canarias, Madrid e Cataluña, con 628, 388 e 305 altas, respectivamente, son a orixe máis habitual en canto a volume de inmigrantes internos procedentes doutra comunidade española (**cadro 1.6.**).

O **cadro 1.7.** mostra a idade e sexo dos inmigrantes internos con residencia nas comarcas que compoñen a área funcional de Santiago. Dos 10.736 inmigrantes internos na área a un de xaneiro de 2004, o 52,2% son mulleres e, polo tanto, o 47,8% restante, homes. No que respecta ás idades dos inmigrantes, o 46,5% dos mesmos teñen entre 30 e 65 anos, o 29,5% teñen entre 15 e 29 anos e só o 6,6% dos inmigrantes internos totais a un de xaneiro de 2004 nas dez comarcas da área funcional de Santiago tiñan máis de 65 anos.

Finalmente, no que respecta á inmigración na área funcional de Santiago, non existen datos do orixe dos inmigrantes externos, é dicir da nacionalidade dos inmigrantes que se dan de alta no Padrón de habitantes procedentes do estranxeiro. Sen embargo, o **cadro 1.8.** mostra o número, idade e sexo deste tipo de inmigrantes, destacando que a un de xaneiro de 2004 había no conxunto da área funcional un total de 2.508 inmigrantes externos, dos que o número de homes e mulleres é aproximadamente igual. O 78,8% do total está en idades comprendidas entre 15 e 64 anos.

No que respecta á emigración, os **cadros 1.9.**, **1.10.** e **1.11.** mostran o volume e características da emigración interior e exterior na área funcional de Santiago.

O **cadro 1.9.** mostra a emigración interior por Comunidade Autónoma de destino, destacando en primeiro lugar que, tal como se mostra no **cadro 1.5.**, das 10.804 emigracións tanto interiores como exteriores, o 75,5% tivo como destino a mesma ou outra provincia galega.

No que respecta á emigración con destino noutra C.A. do Estado español, destacan por volume

Movementos migratorios a 1 de xaneiro de 2004

	Inmigración				Emigración				Saldos	
	Interior			Exterior	Interior			Exterior		
	Da mesma provincia	Doutra provincia galega	Doutra CCAA	Do Estranxeiro	Á mesma provincia	A outra provincia galega	A outra CCAA	Ao Estranxeiro	Interno	Externo
Área funcional de Santiago	6.677	1.692	2.367	2.508	6.815	1.235	2.352	402	334	2106
Comarca de Muros	135	12	146	77	244	17	103	11	-71	66
Carnota	53	2	49	35	82	2	35	8	-15	27
Muros	82	10	97	42	162	15	68	3	-56	39
Comarca de Noia	492	67	305	190	608	59	307	65	-110	125
Lousame	63	7	30	10	74	14	18	-	-6	10
Noia	271	22	149	107	213	19	135	19	75	88
Outes	68	10	37	63	171	12	55	28	-123	35
Porto do Son	90	28	89	10	150	14	99	18	-56	-8
Comarca de Ordes	715	70	118	234	785	64	163	53	-109	181
Cerceda	109	6	12	56	106	4	12	13	5	43
Frades	31	2	4	4	59	-	5	3	-27	1
Mesía	31	1	1	5	67	2	6	1	-42	4
Ordes	187	22	41	98	225	31	64	8	-70	90
Oroso	269	37	56	40	160	25	62	5	115	35
Tordoia	46	1	4	9	94	2	7	19	-52	-10
Trazo	42	1	-	22	74	-	7	4	-38	18
Comarca de Santiago	3.763	1.127	1.047	1.185	3.258	691	1.051	145	937	1040
Ames	1.120	248	229	215	663	131	191	23	612	192
Boqueixón	93	34	16	7	62	12	7	1	62	6
Brión	220	37	54	29	119	8	49	3	135	26
Santiago	1.663	681	606	812	1.909	435	684	97	-78	715
Teo	547	102	116	81	333	73	89	9	270	72
Val do Dubra	44	1	8	25	81	7	16	7	-51	18
Vedra	76	24	18	16	91	25	15	5	-13	11
Comarca de O Sar	226	105	73	81	239	134	73	6	-42	75
Dobro	26	10	15	21	49	24	12	-	-34	21
Padrón	109	74	39	51	121	95	43	4	-37	47
Rois	91	21	19	9	69	15	18	2	29	7
Comarca de Terra de Melide	166	63	78	43	200	49	68	2	-10	41
Melide	112	50	58	29	78	32	48	-	62	29
Santiso	14	10	11	8	54	8	11	1	-38	7
Sobrado	26	2	7	5	47	7	7	-	-26	5
Toques	14	1	2	1	21	2	2	1	-8	0
Comarca de Xallas	144	8	48	130	253	12	82	17	-147	113
Mazaricos	29	2	16	10	105	9	21	-	-88	10
Santa Comba	115	6	32	120	148	3	61	17	-59	103
Comarca de A Barcala	179	10	70	91	182	17	67	11	-7	80
A Baña	56	-	15	21	85	6	23	7	-43	14
Negreira	123	10	55	70	97	11	44	4	36	66
Comarca do Barbanza	657	193	406	437	731	153	379	79	-7	358
Boiro	209	43	126	94	213	34	110	13	21	81
Pobra do Caramiñal	134	21	49	36	154	25	51	22	-26	14
Rianxo	69	38	61	35	124	25	58	-	-39	35
Ribeira	245	91	170	272	240	69	160	44	37	228
Comarca de Arzúa	200	37	76	40	315	39	59	13	-100	27
Arzúa	67	13	33	12	91	18	21	1	-17	11
Boimorto	43	6	4	10	48	5	7	-	-7	10
O Pino	57	8	29	8	79	5	15	11	-5	-3
Touro	33	10	10	10	97	11	16	1	-71	9
Total Provincia A Coruña	23.312	3.885	7.662	67	23.312	3.005	8.053	1.007	489	-940
Total Galicia	46.903	10.409	18.331	19.366	46.903	10.409	20.208	2.437	-1877	16929

Fonte: *INE; Atlas socio-económico de Galicia, caixanova*

Cadro 1.5.

Inmigración interior por Comunidade Autónoma de procedencia

	Andalucía	Aragón	Asturias	Baleares	Canarias	Cantabria	Castela e León	Castela-A Mancha	Cataluña	Comunidad Valenciana	Estremadura	Galicia
Área funcional de Santiago	118	52	81	155	628	39	160	33	305	125	20	8.369
Comarca de Muros	2	-	3	5	106	-	2	-	9	-	-	147
Comarca de Noia	16	4	14	41	123	2	9	-	28	14	-	559
Comarca de Ordes	8	2	8	3	10	2	6	2	23	5	7	785
Comarca de Santiago	65	29	39	47	191	27	104	27	144	56	5	4.890
Comarca de O Sar	4	-	2	4	18	-	6	-	13	6	-	331
Comarca de Terra de Melide	4	-	3	-	6	2	4	-	15	4	-	229
Comarca de Xallas	1	-	-	4	19	-	5	-	5	1	-	152
Comarca de A Barcala	4	-	2	2	21	2	2	-	18	9	-	189
Comarca do Barbanza	12	11	8	49	124	3	17	3	37	23	8	850
Comarca de Arzúa	2	6	2	-	10	1	5	1	13	7	-	237
Total Provincia A Coruña	696	139	381	436	1.520	108	609	158	871	400	78	27.197
Total Galicia	1.370	292	1.075	895	3.408	220	1.685	352	2.589	967	180	43.989

	Madrid	Murcia	Navarra	Pais Vasco	A Rioxa	Ceuta	Melilla
Área funcional de Santiago	388	20	20	194	18	3	8
Comarca de Muros	10	6	-	3	-	-	-
Comarca de Noia	29	-	2	21	2	-	-
Comarca de Ordes	24	2	-	8	8	-	-
Comarca de Santiago	230	5	14	54	6	3	1
Comarca de O Sar	12	1	1	6	-	-	-
Comarca de Terra de Melide	8	-	-	32	-	-	-
Comarca de Xallas	13	-	-	-	-	-	-
Comarca de A Barcala	5	-	-	5	-	-	-
Comarca do Barbanza	55	5	3	40	1	-	7
Comarca de Arzúa	2	1	-	25	1	-	-
Total Provincia A Coruña	1.466	179	74	445	61	17	24
Total Galicia	3.397	299	207	1.160	135	48	52

Fonte: *Caixanova*, *Atlas socio-económico de Galicia*

Cadro 1.6.

Inmigración interior por idade e sexo

	Total	Sexo: Homes	Sexo: Mulleres	Idade: 0-14 anos	Idade: 15-29 anos	Idade: 30-64 anos	Idade: 65 e máis anos
Área funcional de Santiago	10.736	5.128	5.608	1.667	3.171	4.990	708
Comarca de Muros	293	141	152	38	96	134	25
Comarca de Noia	864	411	453	139	279	179	67
Comarca de Ordes	903	430	473	91	322	433	57
Comarca de Santiago	5.937	2.785	3.152	1.013	1.590	3.001	333
Comarca de O Sar	404	200	204	60	143	163	38
Comarca de Terra de Melide	307	147	160	45	87	136	39
Comarca de Xallas	200	102	98	26	82	83	9
Comarca de A Barcala	259	129	130	37	68	132	22
Comarca do Barbanza	1.256	635	621	192	402	590	72
Comarca de Arzúa	313	148	165	26	102	139	46
Total Provincia A Coruña	34.859	16.926	17.933	5.427	10.147	16.782	2.503
Total Galicia	75.643	37.194	38.449	11.162	21.849	35.886	6.746

Fonte: *Caixanova, Atlas socio-económico de Galicia*

Cadro 1.7.

Inmigración exterior por idade e sexo

	Total	Sexo: Homes	Sexo: Mulleres	Idade: 0-14 anos	Idade: 15-29 anos	Idade: 30-64 anos	Idade: 65 e máis anos
Área funcional de Santiago	2.508	1.225	1.283	337	779	1.196	196
Comarca de Muros	77	36	41	10	17	44	6
Comarca de Noia	190	93	97	30	38	104	18
Comarca de Ordes	234	107	127	36	55	121	22
Comarca de Santiago	1.185	548	637	159	462	494	70
Comarca de O Sar	81	38	43	15	18	42	6
Comarca de Terra de Melide	43	26	17	4	10	26	3
Comarca de Xallas	130	76	54	21	31	73	5
Comarca de A Barcala	91	46	45	13	16	47	15
Comarca do Barbanza	437	234	203	47	123	220	47
Comarca de Arzúa	40	21	19	2	9	25	4
Total Provincia A Coruña	7.686	3.725	3.961	1.017	2.419	3.608	642
Total Galicia	19.366	9.708	9.658	2.738	6.044	8.942	1.615

Fonte: *Caixanova, Atlas socio-económico de Galicia*

Cadro 1.8.

Cadro 1.9.

Emigración interior por Comunidade Autónoma de destino

	Andalucía	Aragón	Asturias	Baleares	Canarias	Cantabria	Castela e León	Castela- A Mancha	Cataluña	Comunidad Valenciana	Estremadura	Galicia
Área funcional de Santiago	167	31	81	171	667	27	107	27	365	158	19	8.050
Comarca de Muros	6	-	4	5	46	2	-	2	16	3	-	261
Comarca de Noia	26	7	8	19	133	-	9	3	28	11	6	667
Comarca de Ordes	12	1	8	2	38	1	12	7	39	19	2	849
Comarca de Santiago	78	16	42	81	268	14	45	11	162	78	11	3.949
Comarca de O Sar	1	2	1	4	22	-	13	1	9	11	-	373
Comarca de Terra de Melide	-	-	2	1	9	2	5	-	12	2	-	249
Comarca de Xallas	6	-	1	17	18	-	4	-	20	4	-	265
Comarca de A Barcala	2	-	-	7	20	1	2	-	15	2	-	199
Comarca do Barbanza	33	5	13	32	106	4	15	3	52	27	-	884
Comarca de Arzúa	3	-	2	3	7	3	2	-	12	1	-	354
Total Provincia A Coruña	791	155	336	477	1.818	114	446	144	1.107	622	58	26.317
Total Galicia	1.747	387	995	1.071	4.168	264	1.371	401	2.905	1.644	191	57.312

	Madrid	Murcia	Navarra	Pais Vasco	A Rioxa	Ceuta	Melilla
Área funcional de Santiago	242	30	24	160	19	2	7
Comarca de Muros	6	1	-	8	1	-	1
Comarca de Noia	25	5	1	21	1	-	-
Comarca de Ordes	4	2	1	10	3	-	-
Comarca de Santiago	145	7	5	49	8	2	3
Comarca de O Sar	4	1	2	1	-	-	-
Comarca de Terra de Melide	2	-	-	32	1	-	-
Comarca de Xallas	8	-	2	1	-	-	-
Comarca de A Barcala	8	-	3	7	-	-	-
Comarca do Barbanza	40	12	4	18	1	-	3
Comarca de Arzúa	-	2	6	13	4	-	-
Total Provincia A Coruña	1.062	200	75	370	48	12	29
Total Galicia	2.713	396	193	999	148	31	43

Fonte: *Caixanova, Atlas socio-económico de Galicia*

Emigración interior por idade e sexo

	Sexo			Idade			
	Total	Homes	Mulleres	0-14 anos	15-29 anos	30-64 anos	65 e máis anos
Área funcional de Santiago	10.402	5.029	5.373	1.602	3.334	4.808	658
Comarca de Muros	364	174	190	55	139	152	18
Comarca de Noia	974	498	476	159	341	404	70
Comarca de Ordes	1.012	480	532	135	357	459	61
Comarca de Santiago	5.000	2.395	2.605	857	1.434	2.444	265
Comarca de O Sar	446	214	232	49	164	198	35
Comarca de Terra de Melide	317	151	166	37	100	132	48
Comarca de Xallas	347	158	189	47	122	158	20
Comarca de A Barcala	266	127	139	24	97	123	22
Comarca do Barbanza	1.263	631	632	188	455	539	81
Comarca de Arzúa	413	201	212	51	125	199	38
Total Provincia A Coruña	34.370	16.839	17.531	5.253	10.668	16.162	2.287
Total Galicia	77.520	38.208	39.312	11.001	24.089	36.020	6.410

Fonte: *Caixanova, Atlas socio-económico de Galicia*

Cadro 1.10.

Emigración exterior por idade e sexo

	Sexo			Idade				Saldo migratorio	Taxa de migración
	Total	Homes	Mulleres	0-14 anos	15-29 anos	30-64 anos	65 e máis anos		
Área funcional de Santiago	402	213	189	10	126	231	35	2.440	6
Comarca de Muros	11	5	6	-	2	7	2	-5	-0
Comarca de Noia	65	32	33	2	25	36	2	15	0
Comarca de Ordes	53	28	25	1	15	27	10	72	2
Comarca de Santiago	145	75	70	1	44	91	9	1.977	13
Comarca de O Sar	6	1	5	-	2	3	1	33	2
Comarca de Terra de Melide	2	1	1	-	-	1	1	31	2
Comarca de Xallas	17	10	7	-	8	7	2	-34	-2
Comarca de A Barcala	11	7	4	-	5	5	1	73	6
Comarca do Barbanza	79	47	32	2	24	48	5	351	5
Comarca de Arzúa	13	7	6	4	1	6	2	-73	-4
Total Provincia A Coruña	1.007	520	487	39	328	553	87	7.168	6
Total Galicia	2.437	1.267	1.170	129	759	1.305	244	15.052	5

Fonte: *Caixanova, Atlas socio-económico de Galicia*

Cadro 1.11.

de emigracións as CC.AA. de Canarias, Cataluña e Madrid, con 667, 365 e 242 emigracións, respectivamente. A nivel comarcal, dentro da área funcional a comarca cun maior volume de emigracións cara a unha C.A. española distinta da galega é a de Santiago.

En relación ás idade dos emigrantes internos da área funcional , o **cadro 1.10.** mostra como existe igualdade no sexo e que o 46,3% dos emigrantes internos que deixan a área funcional en idades comprendidas entre 30 e 64 anos.

A emigración externa con destino en países estranxeiros é de 402 emigrantes e, como se mostra no **cadro 1.11.**, o 57,5% dos mesmos teñen entre 30 e 64 anos.

Para rematar, analízase o saldo migratorio e a taxa de migración da área funcional de Santiago, entendendo por saldo migratorio o resultante de restar aos dous tipo de inmigración (interna e externa) os dous tipos de emigración (interna e externa). O saldo migratorio da área funcional en xaneiro de 2004 foi de 2.440 individuos. Por outra banda, a taxa de migración é o saldo migratorio relativizado polo total de poboación a un de xaneiro de 2004 multiplicado por 1.000: esta taxa é de 6,34 por mil no conxunto da área funcional, aproximadamente igual que a taxa existente para a provincia de A Coruña (6,39) e superior a taxa media galega (5,47) no citado ano. ■